

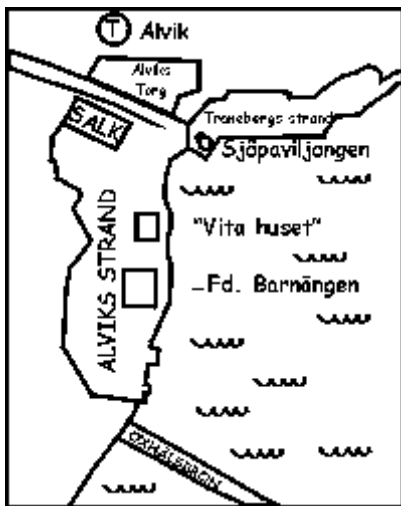
Kulturstig 2

Vandring mellan Alvik och Ålsten

Vandringen tar ca 2 timmar

Om man börjar vandringen vid tunnelbanestationen i Alvik och går Gustavslundsvägen mot vattnet, passerar man på höger hand SALK-hallen och på vänster Alviks Torg.

SALK-hallen och Alviks Torg

SALK-hallen nyuppfördes 1994, sedan den gamla hallen brunnit ned helt i en våldsam brand 1993. Den ursprungliga hallen uppfördes 1937 och var då Stockholms äldsta idrottshall. Den nya hallen är betydligt rymligare och mer ändamålsenlig.

Alviks Torg började byggas 1995 och första etappen närmast vattnet blev klar för inflyttning 1996. Hela Alviks Torg blev färdigt hösten 1998 och har blivit ett omfattande serviceområde med bibliotek, restauranger och butiker.

På höger sida i Kvarteret Racketen ligger det nyuppförda Alviks Torn , ett bostadshus på 18 våningar, och ett L-format bostadshus på 9 våningar. Höghuset, som invigdes 2014 är med sina 18 våningar fördelat på 56,7 meter Västerorts högsta bostadshus

När man kommer ner till Mälaren, tar man till höger och vandringen följer sedan hela

tiden strandkanten.

”Vita huset”

När man har passerat Alviks Torn ligger först ”vita huset”, en mer än hundra år gammal byggnad, som från början innehöll en mjölksyrafabrik. Över porten står det 1983, men det syftar på det år då byggnaden renoverades för att bli Alfa-Lavals huvudkontor. I dag har andra företag sina kontor där.

Om man härifrån ser snett bakåt över vattnet, har man till vänster en bra vy över restaurang ”Sjöpaviljongen” och bostadsområdet Tranebergs Strand som färdigställdes 1994/95. Byggherren, Anders Bodin, som också äger och byggde Alviks Torg, har här strävat efter och lyckats få fram ett högkvalitativt bostadsområde.

Alviks Strand och Barnängen

Alviks Strands kontorskomplex blev färdigt 1988 och byggdes på Barnängens fabriksområde, som sträckte sig ända till Gustavslundsvägen. Vid nuvarande Gustavslundsvägen, låg en mindre byggnad som inrymde Shantungskolan, ett skönhetsinstitut, som hörde till Barnängen. Barnängenområdet sträckte sig ända bort till skogen. På Shantungsskolans plats låg fram till mitten av 1800-talet ett brännvinsbränneri och på senare tid även ett tunnbinderi, som också hörde till Barnängen.

I dag finns på denna plats ett L-format bostadshus.

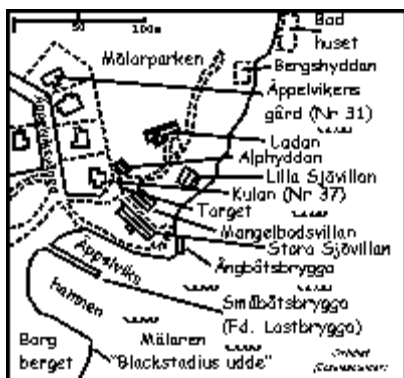
Den enda Barnängenbyggnaden, som finns kvar i dag i Alviks Strand, är den stora röda tegelbyggnaden, som tidigare var fabrikslokal. Nu inrymmer den kontor som på ett fint sätt smälter in i den nya bebyggelsen. Barnängen kom till Alvik 1930, då fabriken övertogs från Lars Monténs ljusfabrik. Ljusfabriken flyttades från centrala Stockholm till Alvik 1864. Fram till 1890-talet fick ljusfabriken en stor del av sin arbetskraft från Dalarna. Dalkullor vandrade från Dalarna till Stockholm för att arbeta på vår och höst, då det var ont om sysselsättning hemma. Sju dagar tog vandrigen men dom fick bra betalt, när dom kom fram, 1krona och 10 öre per dag!

Oxhålet

Sundet mellan Brommalandet och Stora Essingen kallas Oxhålet. På Essingesidan kan man längst i öster se stora kontorskomplex. På den udden låg tidigare Essinge Ångtvätt, som brann ner 1962. Längre västerut var det tidigare badstrand. Essinge kyrka, vars kampanil (torn) sticker upp över ön, invigdes 1959.

Tvärbanan

Direkt efter Alviks Strand (vid Oxhålet) förbinder Oxhålsbron Brommalandet med Stora Essingen. Tvärbanan passerar efter bron en tunnel innan den stannar vid Alvik där man sedan kan fortsätta med tunnelbana, bussar eller med tvärbanan mot Solna och i framtiden även till Kista och Helenelund. Den nya sträckningen som kommer att gå mellan Norra Ulvsunda och Helenelund ger dessutom en smidigare kollektivtrafik till Bromma Flygplats

Bergshyddan

Av Bergshyddan kan man i dag endast se några grundstenar. Huset brann ned 1974 efter kraftigt förfall. 1867 började Blackstadius (se nedan) bränna brännvin av renlav i Bergshyddan. Bränneriperioden blev emellertid kort och 1874 byggdes huset om till sommarbostad.

Äppelvikens kallbadhus

Nedanför Bergshyddan låg Äppelvikens kallbadhus. Badhuset, som levererades 1916, vilade på 14 pontoner och fanns kvar till 1939, då det sjönk för att man hade glömt att pumpa vatten ur pontonerna. Huset ansågs inte värt att bärgas och repareras, utan försvann därmed.

Lilla Sjövillan

Lilla Sjövillan byggdes under senare delen av 1800-talet som sommarbostad. Huset användes också i början som tvättstuga för familjen Blackstadius och sommargäster. Numera är den permanentbostad.

Mangelbodsvillan, Alphyddan och Kulan

Även dessa hus byggdes i senare delen av 1800-talet som sommarbostäder. Samtliga är i dag permanentbostäder.

Stora Sjövillan

Stora Sjövillan byggdes 1847 av bryggaren och destillatorn Lars Fredrik Blackstadius. Här brände han brännvin fram till 1864, då huset inreddes till sommarbostäder för uthyrning. Stora Sjövillan hade en gång tre verandor. Den som vätte mot öst användes som väntrum för de ångbåtspassagerare, som steg på och av vid den ångbåtsbrygga, som fortfarande finns kvar. Huset är i dag permanentbostad för flera familjer.

Äppelvikens gård

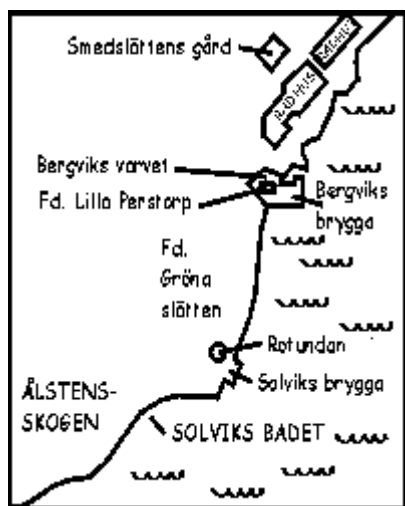
En bit upp på Äppelviksvägen (Äppelviksvägen 31) kan man skymta gamla Äppelvikens Gård. Huset har byggts om flera gånger sedan det ursprungligen uppfördes som torpbyggnad på 1750-talet. På andra sidan vägen låg ekonomibygnaderna. 1857 köptes gården av bryggare Blackstadius.

Äppelvikshamnen

I hamnen efter Stora Sjövillan, där i dag bara fritidsbåtar finns, låg tidigare en stor brygga. Den användes som lossningsplats för mycket av det byggnadsmaterial som behövdes för villabebyggelsen i grannskapet under 1920-talet.

Borgberget

Borgberget, som börjar sydväst om hamnen, är 42 meter högt. Om man går upp till toppen, vilket är värt ansträngningen, har man en fin utsikt över Mälaren och omgivningarna.

Smedslättens gård;

Sunnerdahlska området

När man kommer ut ur skogen utbreder sig Smedslättens radhusområde. Ursprunget till detta område är Smedslättens gård, som fortfarande ligger kvar en bit in bland radhusen. Tidigare låg där på 1700-talet och en bit in på 1900-talet ett torp, som hörde till Ulvsunda sätesgård.

Smedslättens gård ägdes länge (1858-1935) av släkten Sunnerdahl, därav beteckningen Sunnerdahlska området. En av innehavarna på gården var Magna Sunnerdahl (1863-1935), känd som en stor donator. Hon donerade bl.a. 40000 kronor till Svenska Akademien för inköp av börshuset i Gamla Stan och även medel för flyttningen av Seglora kyrka till Skansen.

En stor del av Smedslättens mark såldes till Stockholms Stad 1922. Kvarvarande Sunnerdahlska området omgärdades av ett högt staket med spetsiga järnstolpar. Inom området fanns då förutom gården även handelsträdgård och trädgårdsmästarebostad. Efter Magna Sunnerdahls död förföll gården, som dock restaurerades i samband med att radhusen färdigställdes 1964. Gården används efter restaureringen som kontor.

Bergviksvarvet - Tegelbruket

Efter Smedslättens gård tar promenadvägen en sväng runt Bergviksvarvet. På nuvarande varvsområde låg, i början av 1900-talet villor, bl. a. Gustafsborg, som byggdes 1890 och revs 1962. Flera hus fanns på området, men i dag finns endast ett kvar, Lilla Perstorp. På varvsområdet låg fram till slutet av 1800-talet ett tegelbruk, som lydde under Ålstens

Gård. Leran hämtades från gropen i det område, som i dag heter Bergviksdälden.

Bergviksvägen nr 5 är byggt på grunden av gamla Bergviks gård, som låg där fram till 1926. Strax efter Bergviksvägen 1 låg konditoriet Gröna Slätten mellan 1927 och 1944. Huset, som först var sommarställe, flyttades hit omkring 1900 från Stockholmsutställningen. Ännu tidigare låg också här ett tegelbruk. Man kan fortfarande se tegelskärvor i vattnet nedanför Gröna Slätten.

Rotundan och Solviks ångbåtsbrygga

Efter en stunds vandring kommer man, strax före Solviksbadet, till terrasserings och en rotunda ovanför Solviks ångbåtsbrygga. Rotundan byggdes ungefär 1926 och i flera år, fram till kriget, konserterade olika militära och andra orkestrar under vackra sommarkvällar. Bromma Hembygdsförening firade i många år, nationaldagen den 6 juni med sång och musik på denna plats.

Solviksbadet

Solviksbadet var det första mer ordnade gemensamhetsbadet i Stockholm. Från början var det en liten sandstrand som gjordes i ordning i enklare form 1925 och sedan utvidgades 1930. En vacker och varm sommarkund kunde mer än 6000 personer besöka badet. Mellan 1950 och 80-talet var badet p.g.a. föroreningar avstängt för strandbad.

Ålstensskogen, Ålstensgatan

Promenaden fortsätter längs vattnet genom Ålstensskogen, där det redan i början av 1900-talet fanns flera sommarvillor. En del har brunnit ned medan andra finns kvar, t. ex. Skogsbo, där dåvarande stadsingenjören Herman Ygberg bodde i början av 1900-talet. I Skogsbo finns i dag fest- och konferenslokaler.

Efter skogen kommer man ut på Ålstensängen. Från ängen leder Ålstensgatan upp till 12:ans spårvagn. Husen längs Ålstensgatan, 94 radhus i 12 längor, byggdes 1932-33 i en ny enkel funktionalistisk stil. Husen är K-märkta. En av de mer kända invånarna på Ålstensgatan var statsminister Per Albin Hansson, som i många år bodde i nr 40, därav benämningen "Per Albin-husen".